GAZETA LWOWSKA.

We Srodę **Nro. 105.** 13. Września 1826.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— *Z Wiednia d. 4. Września.* —

Onegday, d. 2. Września, ziechał tu w pożądanem zdrowiu Jego Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiąże Raynery, Wice-Król, ze Swoią dostoyną Małżonką, Arcy-Xiężną Elczbietą.

(Gaz. Wied.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Portugaliia.

Podług wiadomości z Lizbony z d. 12. Sierpnia w Gwiazdzie, Kommissyia złożona w celu uregulowania wyborów, ukończyła prace swoie, a Rząd wydał w tey mierze wyrok. Podług Konstytucyi dwa są stopnie wyborów; Zgromadzenia wyborcze parafii mianuią wyborców, którzy zbieraią się w stolicy właściwey prowincyi i wybieraią Deputowanych. W d. 17. Września rozpocząć się miały wybory w parafiach a d. 1. Października wybory Deputowanych. Jak słychać, Hrabia Villa-Real posłany będzie w mieyscu P. Gomez, który Konstytucyi nie chciał zaprzysiądz, iako Poseł do Madrytu.

Daley donoszą z Lizbony (równie w Gwiazdzie), iż Charles Stuart, w d. 8. Sierpnia na fregacie Diamond odpłynął do Portsmouth, dokąd z Wydziału spraw zagranicznych w Londynie miały mu być depesze posłane.

Gazeta nadworna Lizbońska z d. 11. Sierpnia zawiera wyimek z raportu Kommendantów twierdz na granicach Hiszpanii położonych, z których okazuie się, że spokoyność w prowincyi Tras-os-Montes przywrócona. W prowincyi Minho ieszcze w tym samym stanie były rzeczy. Jenerał Santa Martha, który tam dowodzi, posłał Jenerałowi Correa-de-Mello na pomoc 3ci i 21 pułk piechoty. Tymczasowy Kommendant w Porto, Jenerał Stubbe, kazał w tym samym celu wyruszyć woysku do Amarantę. Gubernator Abrantu zapewnia, iż wszystko woysko pod iego rozkazami będące, naylepszym duchem iest ożywione. Gubernator prowincyi Alemtejo i twierdzy Elvas, donosi pod d. 7. Sierpnia, że tam spokoyność przywrócona. Brygardyier Abavede, tamże Komendant placu, donosi, że buntownicy utrzymuią się w Valverde i Magesse w Badajoz. Taż sama gazeta nadworna z dnia następuiącego umieściła raport Gubernatora woiennego prowincyi Tras-os-Montes z d. 4. Sierpnia, z oznaymionem, że buntownicy zbliżyli się do Alcnicas, i że woysku swemu kazał wyruszyć do Macans i Sabor i daley, iż niektórzy żołnierze z 24go pułku w skutek przez niego wydaney odezwy powrócili do Portugalii. Kommandanci wyższey i niższey Beiry donoszą z d. 4. Sierpnia, że Władze Hiszpańskie nie przepuszczaią nikogo z Portugalii, ieżli nie ma należytego paszportu. Gubernator z Alemtejo donosi z d. 9. Sierpnia iż 2gi pułk iazdy i 17ty piechoty zostały w Hiszpanii rozbroione. Podług inych doniesień i 24ty pułk rozbroiły władze Hiszpańskie. *(D. Au.)*

Hiszpaniia.

Król, Królowa i Infantki, otoczeni świetnym dworem, przybyli w d. 12. Sierpnia w naylepszem zdrowiu z wód Solarskich do Madrytu. Wszystkie woyska, stały w paradzie na ulicach, a wystrzały z dział głosiły przybycie. Rano d. 13. czyniło woysko obroty na placu zamkowym, poczem były pokoie u Dworu.

Chorągiew Biała donosi, iako powszechnie w Madrycie biegaiącą pogłoskę, a w liście z tamtąd z d. 14. Sierpnia, umieszczoną wiadomość o nowym składzie Ministeryium; mianowicie Xiąże Infantado iako Minister Spraw Zewnętrznych pozostanie na czele Gabinetu*); Radca Stanu Garcia de la Torre będzie Ministrem Sprawiedliwości; Radca Stanu Erro: Skarbu, Jeneralny Kapitan Galicyi, Nizario Eguia, a tymczasowie aż do iego przybycia Jenerał Carvaial, Jeneralny Inspektor król. ochotników, Ministrem Woyny; Apodaca, Hrabia Venadito, (były Wice-Król Mexyku): Marynarki. Biskup Leonu, Radca Stanu Joachim Abarca, nastąpić ma po P. Villela iako Prezydent wysokiey Rady Kastyliyskiey, Ballesteros będzie kierował: Radą skarbową, a Colomarde Radą orderów. *(D. Au.)*

---

*) Podług wiadomości w Gwiazdzie z d. 26. Sierpnia wieczorem, Xiąże Infantado wziął w d. 18. uwolnienie, i Ministerstwo Spraw Zewnętrznych poruczył Król tymczasowie P. Salamon.

Przyp. Do. Au.

Na rozkaz królewski pod osobnym zarządem zostaiące dochody Zakonu »wykupuiącego niewolników« zostały temuż Zakonowi zwrócone.

Inny wyrok zaleca, iż wszyscy Oficerowie, którzy od roku 1808 od Wice-Królów lub Jeneralnych Kapitanów w Ameryce otrzymali stopnie woyskowe, maią patenta swoie w ciągu dni 8 do Inspektorów swey broni przesłać dla potwierdzenia królewskiego.

Podług dawnego rozporządzenia na nowo obowiązuiącego, podług którego nikt przy kilku urzędach, kilka pensyy pobierać nie może, naywiększą pensyię, wyiawszy Ministrów zniżono na 40000 realów (5000 ZR.); iednakże, ci, którzy dotąd większe mieli pensyie, pobierać będą takowe pod tytułem należytości, nadrostu. Ministrowie pobierać będą iak dotąd 80000, pierwszy Minister 100000 realów.

Jeneralny Kapitan Madrycki rozkazał oddalić się do Starey Kastylyi i Aragonii 578 Oficerom nie pełniących służby; samych Brygadyierów iest 80. Pod karą utracenia swoiego żołdu muszą oni opuścić Madryt do połowy Sierpnia.

Podług doniesień z Korunny, cztery pułki milicyy prowincyyney, które miały być od służby uwolnione, odebrały w ostatniey chwili przeciwny rozkaz, część pułku Betanzos przybyła do Korunny.

Pułk Compostella, tamże załogą stoiący, idzie z pułkiem Salamanka ku granicom Portugalii.

(G. Wied.)

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Gazeta nadworna Londyńska z d. 18. zawiera wyrok królewski wydany przez Króla w Radzie tayney względem aktu reguluiącego handel osad Angielskich.

Gazeta nadworna Londyńska z dnia powyższego umieściła doniesienie, iż średnica cen zboża, do którey stosuie się pozwolenie wprowadzania zagranicznego zboża na wewnętrzne zużycie, w ciągu ostatnich upłynionych sześciu niedziel, stała niżey ceny ustanowioney, i że ztąd przed 15. Listopada, nie będzie dozwolne wprowadzenie obcego zboża, ieżliby Ministrowie przez szczególne okoliczności nie byli zpowodowani, użyć w tey mierze władzy, do którey na ostatniem posiedzeniu Parlamentu na mocy wydanego aktu zostali upoważnieni, to iest: dozwolić wprowadzenia pewney ilości obcego zboża na wewnętrzne zużycie. *(D. Au.)*

O obudwóch okrętach parowych dla Lorda Cochrana (o którym ieszcze nie wiadomo, co się z nim stało) przeznaczonych, na Tamizie, wyraża *Globe and Traveiller* z d. 21. Sierpnia: »Dwa okręty parowe Lorda Cochrana: Przedsięwzięcie i Niepokonany (*Entreprise et l'Irresistible*), które osadzili urzędnicy cłowi, stoią teraz śród linii powyżey Deptfortu, któreto położenie widocznie obrano, aby uszły ciekawości. Zobaczywszy ie z bliska, postrzega znawca natychmiast, że są obcey budowy, albowiem nie maią żadnego podobieństwa z okrętami parowemi dotąd w Anglii budowanemi. Ich ostra, wielokątna budowa iest ich uderzaiącą własnością, szczególniey, że onych część tylna prawie podobna przedniey; mówią, że ostry koniec przodu do tego przeznaczony, aby w potyczce pokład przeciwko pokładowi, wpaść mógł z boku okrętu nieprzyiacielskiego. Leżą nisko na wodzie, i do tego wyrachowano, aby raptem i niespodzianie napaść na nieprzyiaciela. Ponieważ tylko 120 beczek ciężaru biorą, zatém naturalnie mnieysze są, iak się spodziewać można było podług własności służby, do którey przeznaczone; to zaś, że są małe, czyni ich zdolnemi obieżdżać ciasne zatoki i miałkie morza, zkąd nieuszkodzone rzucać mogą bomby do miast nieprzyiacielskich. Tylko 9 stóp są w wodzie, a gdy maią działa, stóp 10. Obadwa okręty urządzone są na 14 do 16 sześćdziesiąt ośmio funtowych dział, i zapewne na 2 do 3 moździerzy do wyrzucania bomb, ponieważ na każdym znayduie się dach dla takowych, a nadzwyczayna siła i grubość drzewa usprawiedliwiać zdaie się to, że obadwa okręty mogą być użyte do bombardowania. Długość ich wynosi blisko 150 stóp, a przy główney balce szerokie 25 stóp. Każdy ma 2 machiny parowych, siły 50 koni, i mówią, iż co do szybkości i poruszeń równać się będą naywiększym okrętom parowym. Maią także trzy masztu do żagli, które atoli iak się zdaie przeznaczone są do podrządnéy roli, ponieważ prawie wyłącznie na sile parowéy polegaią. Osada każdego okrętu liczyć będzie 50 do 60 ludzi. Przestrzeń na umieszczenie tychże bardzo ograniczona, Oficerowie bardzo małą maią kajutę, przeznaczona na Entrepryzie dla Admirała kajuta, o wiele mnieysza od kajuty Kapitana na wielu okrętach kupieckich. Zdaie się, iż wszystko poświęcono woiennemu i ważnemu zamiarowi, w którym te okręty zbudowane. Że iednak w klimacie ciepłym ludzie okrętowi na pokładzie w namiocie z płótna żaglowego spać zwykli, zatém nie bardzo da się uczuć niedostatek mieysca w niższéy części okrętu. Całkiem biorąc, okręty te maią być naystrasznieyszemi narzędziami woyny, iakie kiedy duch wynalazczy czasów nowszych wybudował.« *(D. Au.)*

Francyia.

W skutek Królewskiego Rozporządzenia, re-

gulującego pensyionowanie, uwolniono znowu 7 Jenerałów i 15 Pułkowników lub Oficerów sztabowych z czynnéy służby. Do pierwszych należą Jenerałowie Porucznikowie: Boyer, Pacthod i Vaufreland; do ostatnich Pułkownikowie żandarmeryi Lainé, Fitreman i Bourgois, ze stopniem Marszałków polnych.

W d. 18. Sierpnia, bezpośrednio po ogólnem zebraniu się wszystkich Izb Sądu Appellacyynego Paryzkiego, zgromadziła się Izba oskarzaiąca, aby na prośbę Jeneralnego Prokuratora P. Jacquinot de Pampelune w skutek oświadczenia Sądu Paryzkiego względem swoiéy inkompetencyi ponowioną, wydała wyrok. Prośba ta zmierzała do tego: by niżéy wymienione osoby, które usiłowały bezskutecznie przekupić ofiarami i obietnicami wyższych urzędników woyska Hiszpańskiego, w celu uzyskania od nich urzędowych świadectw, postawić w stanie oskarzenia, iakoto: 1) P. Gabryiela Juliana Ouvrarda i P. Mauleon, za usiłowane przekupienia P. Haneguart, Podszefa sztabu Jeneralnego artyleryi woyska Hiszpańskiego; 2) P. Duroc, o usiłowane przekupienie P. Leclerc, Podintendenta wspomnionego woyska; 3) P. Filleul-Beauge, za podobne usiłowanie przeciwko P. Barbier de Tinan, Intendentowi woyskowemu 5go korpusu owego woyska; 4) PP. Ouvrarda i Poissonnier za podobne usiłowanie przeciwko P. Ballyet, Intendentowi upoważnionemu do uprzedniego obrachunku dostaw dla woyska Hiszpańskiego; nakoniec 5) P. Espariat, iako współwinnego wszystkich tych usiłowań. — Jak słychać, Izba oskarzaiąca uchwaliła w d. 18., a w d. 19. takową uchwałę podpisała, aby następuiące osoby odesłać do Policyi poprawczéy: Juliana Ouvrarda, pod strażą; Mauleona i Poissoniera, w stanie tymczasowéy wolności; Duroca, Filleul-Baugé i Espariata, z rozkazem dobrowolnego stawienia się.

Minister Spraw Zewnętrznych P. Kanning, spodziewany iest niebawem w Paryżu.

Gwiazda oświadcza, że traktat handlowy i żeglugi między Francyią a Brazylyią zawarty, iest z Portugalskiego przełożony, i zawiera niektóre wyrazy, które się w oryginale nie znayduią. Skoro powróci P. Chabrol (który ten traktat powiozł do Rio de Janeiro) będzie urzędownie w Monitorze ogłoszony. (*G. Wied.*)

W d. 19. Sierpnia nie powiodła się w Marsylii po drugi raz operacyia spuścić z warstatu fregatę dla Baszy Egipskiego wybudowaną. Ciężki ten okręt przewrócony na bok, leży teraz w piasku. (*D. Au.*)

Niemcy.

Rząd Królewsko Niderlandzki rozporządził, iż wszystkie okręty Hannowerskie w portach Królestwa Niderlandzkiego opłaty: sterników, ogniowego, beczkowego, dozorcy znaków żeglugi, tak, iak od Niderlandzkich okrętów maią uiszczać. (*G. Wied.*)

Daniia.

Stosownie do uchwały banku narodowego, ma być kapitał 100,000 talerów, z pożyczki w Lutym r. 1820 na ten rok wyciągnięty i zapłacony. (*G. Wied.*)

Szwecyia i Norwegia.

Ze Sztokolmu donoszą pod d. 15. Sierpnia: »Król Jegomość na mocy reskryptu do Kantoru Stanu rozkazał, iż przy teraźnieyszych pomyślnych nadzieiach żniw, ma być wstrzymana sprzedaż zboża znayduiącego się w składach Korony. Zeszłego tygodnia zawinęło tu kilka okrętów z zagranicznem zbożem (20,000 beczek żyta, 3,000 beczek pszenicy i 5,000 beczek owsa) na rachunek Rządu, przeznaczonem na zaopatrzenie załogi.«

W d. 21. t. m. obchodzony będzie uroczyście w Drottningholm dzień Imienin Jéy Królewicowskiéy Mości Następczyni Tronu.

Dzisieysza Gazeta Rządowa udziela budżetu Królestwa Norwegskiego za rok przeszły 1825. Dochody czyniły 513,839 talerów i 1,948,296 banknotów; wydatki 395,753 talerów i 1,947,760 banknotów. (*G. Wied.*)

Królestwo Polskie.

— *Z Warszawy d. 25. Sierpnia.* —

Cesarz Jegomość Postanowieniem Swoiém z d. 2. (14.) Lutego w Petersburgu, uznaiąc znakomite zasługi dla kraiu Jenerała dywizyi Maurycego Hauke, Radcy Stanu, zastępuiącego Ministra Woyny, oraz zasługi dwóch braci iego: Ludwika, Referendarza Rady Stanu nadzwyczaynego i Józefa Podpułkownika w sztabie głównym w części Kwatermistrza Jeneralnego, nadał temuż i iego braciom dla nich i ich potomków prawych w prostéy linii, tytuł i prawa szlachectwa Polskiego. (*G. Warsz.*)

Rossyia.

Z Petersburga donoszą pod d. 9. Sierpnia: »W d. 11. Sierpnia odprawił Césarz Jegomość na polu Chodyńskiem pod Moskwą obroty z woyskiem korpusu gwardyi i 1szą dywizyią Ułanów.

Césarz Jegomość, iak mówią, myśli po Koronacyi udać się ztąd wprost do Warszawy.

Gazety Berlińskie zawieraią z Moskwy z d. 2. Sierpnia: »Przy obchodzeniu w d. 31. Lipca Święta Kościelnego odprawiono Mszę za dusze woiowników poległych w boiu za prawa i Oy-

czyznę w d. 26. Grudnia 1825 i poświęcono chorągwie.«

Woysko Kozaków Dońskich w naypokornieyszym adressie przez Hetmana Iłowayskiego Cesarzowi podanym, wynurzyło Monarsze dzięki za pałasz zmarłego Cesarza Alexandra, którym zostało udarzone. »Ten pałasz« wyraża adres, »doda woiownikom Donu nowych sił przeciwko nieprzyiaciołom Cesarskiego Tronu.« (*G. Wied.*)

Turcyia.

Dostrzegacz Austryiacki pod napisem: Z Tryiestu d. 29. Sierpnia umieścił co następnie:

Dzisieyszy Dostrzegacz Tryiestyński zawiera następuiący wyimek z listu Austryiackiego Kapitana okrętu kupieckiego, Piotra Leopolda Lupis, Kommendanta brygantyny, Prorok, z Alexandryi dnia 28. Czerwca: »Donoszę WPanu ninieyszem, iż w dniu 10. wypłynąłem z Kanei, gdzie nabrałem ładunek mydła; w d. 15. wspomnionego miesiąca, prawie 80 mil włoskich od tego portu, napadł na mnie grecki bryg, nazwiskiem Perikles, pod Kapitanem Teodorem Dritza ze Spezyi, i zabrawszy wszystkie liny okrętowe, żywność i część moiego maiątku, zaprowadził mię do Spezyi. Z tamtąd zaprowadzono mię do pustego portu Kranidi, tu zrabowano mi cały ładunek, zabrano papiery okrętowe, mnie samemu śmiercią pogrożono. Szczęściem zaprowadzony do Napoli di Romania, natychmiast zaniosłem uroczystą protestacyią, i oddałem się pod opiekę francuzkiey siły morskiey, która mi ofiarowała zaraz wszelką pomoc. Ponieważ korsarz pewnego razu w nocy chciał mię na ląd wysadzić, a ia sprzeciwiłem się tey gwałtowności, zatem ranił mię w lewą rękę, i zaledwie mię w utarczce ręczney nie udusił. Galiota Francuzka l'Estafette i fregata Galatea nięły się za mną i moimi ludźmi; Kapitan Sztafetty przyiął nas na okręt, kazał mi dać wszelką pomoc lekarską, iakiey rana moia wymagała, i ludzi moich, którzy tym wypadkiem zupełnie byli na siłach wycieńczeni, hoynie podeymował. Dnia 26. Maia ukazał się Francuzki Kontr-Admirał de Rigny na fregacie Syrenie. Udałem się natychmiast do niego, opowiedziałem całą przyczynę wypadku, który mię spotkał, i prosiłem, by mi śród takich okoliczności dotkliwych, swoiey udzielił opieki. Kontr-Admirał rozkazał natychmiast wspomnioney galiocie zbliżyć się do korsarza, sam zaś ze swoią fregatą stanął pod cytadellą na kotwicy, i zalecił oznaymić Deputowanym Greckim, aby mi niezwłocznie zabrany ładunek i efekta oddano, co też w d. 29. wspomnionego miesiąca nastąpiło. Daley ieszcze tyle był łaskaw, iż dla bezpieczeństwa moiego dał mi dwóch Oficerów i 40 ludzi, i ieszcze tego samego dnia kazał fregacie mnie z portu konwoiować. Na wstawienie się iego zwrócono mi wszystkie papiery, na co musiałem wydać rewers, iż zrzekam się wynagrodzenia za szkody w ładunku i efektach. Kontr-Admirał zalecił mi ułożyć raport całego wypadku, aby go Kommendantowi naszey flotylli lub C. K. Konzulowi w Smyrnie mógł przesłać, i ofiarował mi dla usprawiedliwienia moiego, gdyby czegoś z ładunku nie dostawało, lub było uszkodzonem, dać świadectwo. Poczém rozkazał wspomnioney galiocie odprowadzić mnie do Milo, dokąd wypłynąłem w d. 30. wspomnionego miesiąca wraz z Austryiackiemi Kapitanami: Jędrzeiem Lazzari i Spirydionem Visni, którzy nierównie większey nieprzyiemności doświadczyli. Dnia 5. Czerwca przybyliśmy do Milo, i tam zostawaliśmy pod opieką bryga Francuzkiego *le Curassier*, dopóki nie zostaliśmy z tey wyspy aż na morze pod Cerigo odprowadzeni przez C. K. brygantynę Ussaro, którą Pułkownik Accorti otrzymawszy doniesienie, posłał do Milo, zkąd daley przedsięwzięliśmy podróż, i d. 20. t. m. tutay przybyliśmy.

Daley tenże sam Dostrzegacz Tryiestyński z dnia powyższego donosi: Doniesienie handlowe Marsylskie z d. 15. i 16. Sierpnia zawiera wiadomość, że Kapitan Szwedzkiego okrętu kupieckiego, który tamże z Alexandryi przybył, w dniu 10. Sierpnia 30 mil w stronie południowey od Marsylii, spotkał eskadrę złożoną z 5 galiot różney wielkości, i na iednę z tych galiot wezwany był, dla przeyrzenia swoich papierów. Według iego zeznania osada tego okrętu była w stroiu Tureckim. Zapytany, czyli nie widział Rzymskich, Hiszpańskich, lub innych okrętów; odpowiedziawszy na to pytanie, został uwolniony.

Nakoniec tenże Dostrzegacz zawiera ieszcze doniesienie: »Kapitan okrętowy, który w dniu 26. Sierpnia po 31dniowey żegludze z Modonu tu do Tryiestu przybył, opowiada, że do Nawarynu zawinęło szesnaście okrętów woiennych z Konstantynopola z posiłkami, tudzież zapasami żywności i woiennemi dla Ibrahima Baszy, który nie mogąc nic wskórać przeciwko Maynotom, udał się z woyskiem swoiém ku Tripolizy, aby z tamtąd wyruszył przeciwko Nauplia.«

Redakcyia Józefa Bensy; Drukiem Piotra Pillera.